

Zjawiska występujące w rolnictwie unijnych krajów Europy środkowo-Wschodniej po 2004 roku i wnioski na przyszłość

Prof. dr hab. Wojciech Józwiak

Prof. dr hab. Wojciech Ziemiański

Suchedniów 10 -12 czerwca 2013 roku

Plan prezentacji

- 1. Wprowadzenie**
- 2. Stan rolnictwa przed akcesją do UE**
- 3. Stan rolnictwa po akcesji**
- 4. Prawdopodobne skutki WPR po 2014 r.**
- 5. Podsumowanie**

Wprowadzenie

- **Cel opracowania ó przedstawienie rozwoju rolnictwa wybranych krajów Europy rodkowo-Wschodniej przed i po integracji z UE w 2004 roku**
- **Przedstawienie prawdopodobnych skutków zmian WPR w latach 2014 - 2020**
- **Analiz obj to rolnictwo: Bułgarii, Rumunii, W gier, Słowacji, Czech i Polski**

Struktura przed akcesją do UE w 2004 roku

- É Przed zmianami systemu w 1989 r. dominowały w krajach objętych analizą (prócz Polski) gospodarstwa wielkoobszarowe, spółdzielnie produkcyjne (RSP) i gospodarstwa państwowe (PGR)
- É Ponad 90% powierzchni użytków rolnych wykorzystywano w tych formach, w Polsce 25%
- É Dokonanie przekształceń w czasie cięć w rolnictwie po 1989 r. W Bułgarii, Rumunii i Węgry ó rozwiązanie RSP i prywatyzacja PGR = rozdrobniona struktura gospodarstw
Słowacja i Czechy ó zmiana formy prawnej = dominacja gospodarstw wielkoobszarowych

Rolnictwa przed akcesją do UE w 2004 roku

- É Przekształcenia własnościowe w przemyśle rolno-społyczym ó dominacja kapitału zagranicznego
- É Wsparcie rolnictwa i przemysłu społecznego przed akcesją środkami budżetowymi i unijnymi ó SAPARD i PHARE
- É W 2004 r. przyjęcie pełnych obowiązków wynikających z członkostwa w UE bez pełnych praw

rolnictwa po akcesji do UE w 2004 roku

- “ **Otwarcie rynków i bezpośrednia konkurencja na rynku unijnym**
- “ **Procesy dostosowawcze nowych członków**
 - **wspieranie inwestycji**
 - **wcześniejsze emerytury**
 - **pomoc młodym rolnikom**
 - **tworzenie grup producenckich**
 - **szkolenia**
- “ **Różna skuteczność tych działań w poszczególnych krajach**

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

rolnictwa po akcesji do UE w 2004 roku

” Wg A. Poliquena, w Bułgarii, Rumunii i częściowo na Węgrzech efektywność zmodyfikowanej polityki była „... niższa niż w Polsce z powodu braku jej zakorzenienia, co sugeruje, że przekształcenia w tych krajach będą trwały dłużej”

rolnictwa po akcesji do UE w 2004 roku

Tabela 1. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej w 2007 roku

Wyszczególnienie	Rumunia	Bulgaria	W gry	Polska	Słowacja	Czechy
Liczba gospodarstw (tys.)	3931,4	493,1	626,3	1807,0*	69,0	39,4*
Zmiana liczby gospodarstw w stosunku do 2003 roku (2003=100)	87,6	74,0	80,9	97,6*	96,2	86,0
rednia powierzchnia gospodarstwa (ha)	3,5	6,2	6,8	8,9*	28,1	89,3
Udział ytków rolnych w gospodarstwach z powierzchni 100 i więcej ha (%)	37,6	77,3	65,5	17,5	90,2	88,1
Udział gospodarstw o wielkości 16 i więcej ESU (%)	0,3	1,2	2,5	4,2	3,6	19,0

rolnictwa po akcesji do UE w 2004 roku

Tabela 2. Udział w powierzchni zasiewów i obsada zwierząt w rolnictwie krajów Europy Rodkowo-Wschodniej w 2007 roku

Wyszczególnienie	Rumunia	Bulgaria	Węgry	Polska	Słowacja	Czechy
Udział w powierzchni gruntów ornych (%)	59,6	63,8	65,9	71,0	59,0	60,0
Obsada zwierząt (sztuki na 100 ha ułtków rolnych)	43,9	40,8	57,0	71,8	38,6	58,4

rolnictwa po akcesji do UE w 2004 roku

Tabela 3. Saldo handlu zagranicznego produktami rolno-spo ywczymi w latach 2003 i 2011 w badanych krajach

Wyszczególnienie	Rumunia	Bu ^g ar ia	W gry	Polska	Słowacja	Czechy
Saldo handlu zagranicznego produktami rolno-spo ywczymi w 2003 roku (mln euro)	.	.	1233	395	-360	-888
Saldo handlu zagranicznego produktami rolno-spo ywczymi w 2011 roku (mln euro)	-320	983	1933	2481	-874	-1374
Saldo handlu zagranicznego zbo ami (tys. t.)	3260	3460	5309	-376	719	2411
Saldo handlu zagranicznego warzywami (tys. t.)	-171	-76	-9	131	-168	-381
Saldo handlu zagranicznego trzod chlewn do dalszego chowu (tys.szt.)	-576	-2	-143	-2050	-11	-421

bnne skutki WPR po 2014 roku

- “ **Postępująca koncentracja ziemi w gospodarstwach**
 - **w Polsce i na Węgrzech w gospodarstwach rodzinnych**
 - **w Bułgarii i Rumunii przez wzrost udziału gospodarstw wielkoobszarowych**
 - **w Czechach i Słowacji – bez zmian w strukturze gosp.**
- “ **Zniesienie kwot mlecznych i ograniczenie wsparcia przetwórstwa mleka spowoduje:**
- “ **wzrost uzależnienia od sytuacji na rynku światowym, wzrost wahań cen, spadek opłacalności produkcji mleka i wzrost koncentracji pogłowia krów w gospodarstwach**

Wydopodobne skutki WPR po 2014 roku

- “ Dalsze uzależnienie od importu żywca wieprzowego, a szczególnie prosiąt i warchlaków**
- “ Rośnie prawdopodobieństwo utrwalania się w części krajów ujemnego salda w handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi**
- “ W gospodarstwach roślinnych z dużym udziałem zbóż, realne jest zagrożenie ujemnego bilansu substancji organicznej w glebie**

Podsumowanie

- W wymienionych krajach wystąpiły różnicowane sposoby przekształceń własnościowych w rolnictwie po zmianie systemu politycznego w 1989 roku
- w Bułgarii i Rumunii i częściowo na Węgrzech rozwiązano spółdzielnie rolnicze i dużą część ziemi rozdzielono między członków i dawnych właścicieli, gospodarstwa państwowe po restrukturyzacji sprywatyzowano, efektem było powstanie dużej liczby drobnych gospodarstw, bez kapitału i wiedzy i niewielka liczba bardzo dużych gospodarstw dysponujących dużą częścią zasobu użytków rolnych
 - w Słowacji i Czechach zachowano dotychczasowe formy organizacyjne przedsiębiorstw

Podsumowanie

- “ **W Słowacji i Czechach dominują gospodarstwa wielkoobszarowe nastawione na produkcję zbóż i roślin technologicznie podobnych. Kraje te są eksporterami netto zbóż i jednocześnie importerami netto produktów rolno-spożywczych**
- “ **W pozostałych krajach ma miejsce proces powstawania profesjonalnych gospodarstw rodzinnych, intensywniejszy w Polsce, Słowacji i na Węgrzech, wolniejszy w Bułgarii i Rumunii**
- “ **Problemem w większości analizowanych krajów jest niewielka obsada zwierząt gospodarskich, szczególnie trzody chlewnej**

Podsumowanie

- “ **Dodatknie saldo handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi osiąga Bułgaria, Węgry i Polska, ujemne Rumunia, Słowacja i Czechy**
- “ **W gospodarstwach roślinnych z dużym udziałem zbóż, realne jest zagrożenie ujemnego bilansu substancji organicznej w glebie**

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

“

Dziękuję za uwagę